

Arkivsak-dok. 2020/698
Saksbehandler Kari Louise Hovland

Saksgang
Styret i Kontrollutvalgssekretariatet Innlandet
Fylkestinget i Innlandet fylkeskommune
Kommunestyret i Lillehammer kommune
Kommunestyret i Gausdal kommune
Kommunestyret i Øyer kommune

Møtedato
14.11.2022

SAKNR: 09/2022

BEHANDLING AV NY SAMARBEIDSFØRM INKL. NY SAMARBEIDSAVTALE KONTROLLUTVALGSSEKRETARIATET INNLANDET

Sekretariatsleders forslag til vedtak:

1. Styret vedtar det vedlagte forslaget til samarbeidsavtale slik det foreligger. Samarbeidsavtalen trer i kraft etter siste konstituering høsten 2023. Det forutsettes at alle kommunestyre/fylkesting har vedtatt avtalen som den foreligger innen den tid.
2. Saken oversendes til de deltakende kommunenes kommunestyre og fylkestinget i Innlandet fylkeskommune med følgende

Forslag til vedtak:

1. Grunnet endringer i kommuneloven må alle vertskommunesamarbeid opprettet i henhold til gammel kommunelov § 27, endre samarbeidsform. Fylkestinget i Innlandet fylkeskommune/Kommunestyret i Gausdal kommune/Kommunestyret i Lillehammer kommune/Kommunestyret i Øyer kommune vedtar vedlagte forslag til samarbeidsavtale som foreslått i saken, og erstatte disse med nåværende vedtekter for Kontrollutvalgssekretariatet Innlandet. Kontrollutvalgssekretariatet Innlandet blir et kommunalt oppgavefelleskap i stedet for et vertskommunesamarbeid.
2. Navnet på det nye vertskommunesamarbeidet blir Kontrollutvalgssekretariatet Innlandet kommunalt oppgavefelleskap – forkortet KSI KO
3. Det forutsettes likelydende vedtak i alle de fire deltakerne i samarbeidet.

Lillehammer, 7.11.2022

Kari Louise Hovland
Sekretariatsleder

Vedlegg:

- Saksframlegg med saksprotokoll fra styret i KSI med vedtak om omdanning til kommunalt oppgavefelleskap
- Utredning om alternative fordelingsnøkler
- Forslag til samarbeidsavtale for det kommunale oppgavefelleskapet Kontrollutvalgssekretariatet Innlandet KO

SAKSFRAMSTILLING

Bakgrunn

Kontrollutvalgssekretariatet Innlandet (KSI) ble opprettet som et interkommunalt samarbeid etter kommuneloven av 1992 § 27 for å ivareta funksjon som sekretariat for kontrollutvalgene i kommunene Lillehammer, Gausdal og Øyer samt Innlandet fylkeskommune (opprinnelig Oppland og Hedmark fylkeskommuner). Samarbeidet ble etablert 1.1.2005.

Samarbeidet KSI er ikke et eget rettssubjekt og det er Innlandet fylkeskommune som er vert for samarbeidet. Samarbeidets øverste organ er styret. Hver deltager har en representant i styret. Gjeldende organisering og styreform har vist seg hensiktsmessig og effektiv den tid samarbeidet har vært i funksjon.

I 2018 ble ny kommunelov kunngjort. I denne videreføres ikke organisasjonsformen § 27-samarbeid, og kommunene som er deltagere i § 27-samarbeid må innen utgangen av inneværende valgperiode omdanne samarbeidet til en godkjent organisasjonsform som er beskrevet i ny kommunelov. Kapittel 31 i ny kommunelov inneholder overgangsbestemmelser. I § 31-2 står følgende om overgangsregler for interkommunale styre etter § 27 i kommuneloven av 1992:

Interkommunalt samarbeid som er organisert som et interkommunalt styre etter [§ 27 i lov 25. september 1992 nr. 107](#) om kommuner og fylkeskommuner, må være omdannet til et interkommunalt politisk råd etter § 18-1 eller et kommunalt oppgavefelleskap etter § 19-1 senest fire år etter at henholdsvis kapittel 18 og 19 i loven her trer i kraft.

De enkelte kommunestyrene og fylkestingene i alle deltakerkommunene skal selv treffe vedtak om omdanning etter første ledd og vedta samarbeidsavtalen.

Omorganiseringsprosessen er utelukkende en omdanning av organisasjonsform. Sekretariatsordning berøres ikke av dette, da ordning er valgt av de respektive kommunestyre og fylkestinget.

Styret i KSI behandlet i sak 8/2021 prosess for omdanning av KSI basert på ny kommunelov. Følgende ble vedtatt:

1. Styret vedtar at Kontrollutvalgssekretariatet Innlandet (KSI) skal omdannes til et kommunalt oppgavefelleskap (KO) etter kommunelovens kapittel 19, og at KSI fortsatt ikke skal være et eget rettssubjekt.
2. Styret ber sekretariatsleder om å legge fram forslag til ny samarbeidsavtale (jf. kommuneloven § 19-4) på det første styremøtet i 2022. I saken skal det også utredes alternative fordelingsnøkler. Samarbeidsavtalen og vedtak om omdanning til KO må i neste omgang behandles av de respektive kommunestyre og fylkesting.
3. Målet er at KSI er omdannet til et kommunalt oppgavefelleskap innen utgangen av inneværende valgperiode slik overgangsreglene i kommunelovens § 31-2 legger opp til.

Styret avholdt et møte den 30.9.2022 og fikk en status på saken og mulighet til å diskutere. På bakgrunn av dette legger sekretariatet fram forslag til ny samarbeidsavtale basert på ny kommunelov og dens bestemmelser omkring kommunalt oppgavefelleskap. Sekretariatet har også utredet alternative metoder å fordele kostnadene på. Denne utredningen ligger til grunn for forslag til samarbeidsavtale, og er vedlagt saken.

Fakta om organisasjonsform

Kommuneloven omtaler interkommunalt samarbeid i den sjettede delen. Følgende står i kapittel 17, § 17-1 om interkommunalt samarbeid:

Kommuner og fylkeskommuner kan utføre felles oppgaver gjennom et interkommunalt samarbeid.

Et interkommunalt samarbeid skal foregå gjennom et interkommunalt politisk råd, kommunalt oppgavefelleskap, vertskommunesamarbeid, interkommunalt selskap, aksjeselskap eller samvirkeforetak, en forening eller på en annen måte som det er rettslig adgang til.

Om samarbeidet omfattes av reglene om offentlige anskaffelser vurderes ut fra reglene om offentlige anskaffelser.

Interkommunalt politisk råd omtales i § 18-1 i kommuneloven og er ikke aktuelt i denne sammenheng.

Tidligere kommunelov inneholder i § 27 en enkel regulering av hvordan kommuner/fylkeskommuner kan samarbeide om å løse felles oppgaver. Samarbeidsformen var lite regulert i loven, og all regulering var samlet i en paragraf; *To eller flere kommuner eller fylkeskommuner kan opprettet et eget styre til løsning av felles oppgaver*. Dette ble som nevnt ikke videreført i ny kommunelov og departementet uttrykte i proposisjonen før ny kommunelov at «*det er behov for en enkel samarbeidsform for kommuner som ønsker å løse oppgaver i fellesskap*». Ny lov inneholder derfor rammer og regulering for en slik enkel samarbeidsform i form av KO. Overordnet vil KO være en mer regulert samarbeidsform enn § 27 samarbeid var, og dermed noe mer lik IKS-modellen.

Kommunalt oppgavefelleskap omtales i kommuneloven § 19-1:

To eller flere kommuner eller fylkeskommuner kan sammen opprette et kommunalt oppgavefelleskap for å løse felles oppgaver. Kommunestyrene og fylkestingene vedtar selv å opprette et oppgavefelleskap.

Et oppgavefelleskap kan ikke gis myndighet til å treffe enkeltvedtak. Oppgavefelleskapet kan likevel gis myndighet til å treffe denne typen vedtak om interne forhold i samarbeidet og til å forvalte tilskuddsordninger.

Oppgavefelleskapets navn skal inneholde ordene kommunalt oppgavefelleskap.

De øvrige kapitlene i denne loven gjelder på tilsvarende måte så langt de passer for oppgavefelleskap.

Det framkommer av KL § 19-3 at det øverste organet i et kommunalt oppgavefelleskap (KO) er representantskapet (mot styret i dagens § 27-samarbeid). Samtlige deltakere skal være representert med minst ett medlem hver. Videre sier § 19-4 at det skal inngås en skriftlig samarbeidsavtale mellom alle deltakerne i oppgavefelleskapet. Kommuneloven fastsetter også bestemmelser om budsjett, regnskap og årsberetning for KO. Dette har vært vanlig praksis også i KSI siden oppstart i 2005.

Kommunale oppgavefelleskap kan organiseres som både eget rettssubjekt, eller som en del av en kommune/fylkeskommune. Styret i KSI har vedtatt at det ikke skal være et eget rettssubjekt, men dette må også forankres i en samarbeidsavtale som vedtas av alle som deltar i samarbeidet. Å være

et eget rettssubjekt egner seg bedre for større enheter enn KSI som i dag består av 1,6 ansatte. På sikt kan det være aktuelt å utvide sekretariatet, og da kan det være naturlig å evaluere og utrede hva som da vil være riktig modell. Det har tidligere vært diskutert i styret til KSI om man på sikt bør jobbe for et større sekretariat, men det har vært noe omdiskutert. I dag har KSI et formelt samarbeid med sekretariatet i Viken fylkeskommune, ved å ha en felles ansatt. Dette har redusert sårbarheten og skal gi økt kompetanse.

Det nye representantskapet vil blant annet jobbe med en strategi for KSI KO.

Om fordeling av kostnader – fordelingsnøkkel

Da KSI ble opprettet, ble det bestemt at de to fylkeskommunene Hedmark og Oppland skulle betale 35 % hver mens de tre kommunene skulle betale 30 % til sammen, dvs. 10 % per kommune. Etter sammenslåingen av de to fylkeskommunene, overtok Innlandet fylkeskommune 70 % av utgiftene. Sekretariatet har rapportert jevnlig til styret om hvordan ressursene har fordelt seg på de ulike kontrollutvalgene. Over tid har man sett en noe skjevfordeling, selv om over flere år jevner dette seg noe ut.

Sekretariatet har vurdert flere måter man kan fordele kostnader på, og har innhentet eksempler fra andre sekretariat. Dette er vedlagt saken i en egen utredning og er bakgrunnen for den fordelingsnøkkel som er valgt i forslag til nye vedtekter.

Oppsummering og anbefalinger

Styret har vedtatt organisasjonsform - kommunalt oppgavefellesskap som ikke er et eget rettssubjekt. Dette må formelt vedtas av deltagerne i samarbeidet via kommunestyrene i Lillehammer, Gausdal og Øyer samt fylkestinget i Innlandet fylkeskommune. Saksframlegg og protokoll fra styrets behandling er vedlagt saken.

Kommuneloven inneholder noen bestemmelser som må være oppfylt for kommunalt oppgavefellesskap. Det skal blant annet være et representantskap som leder samarbeidet kontra dagens styre. Samarbeidsavtale må inngås, og navnet må inneholde kommunalt oppgavefellesskap. Samarbeidet har siden oppstart hatt navnet Kontrollutvalgssekretariatet Innlandet, forkortet KSI. I dagens kommunelov heter det at et kommunalt oppgavefellesskap skal ha betegnelsen med i navnet. Det foreslås derfor at navnet på samarbeidet blir Kontrollutvalgssekretariatet Innlandet kommunalt oppgavefellesskap, med forkortelsen KSI KO.

Det anbefales en fordeling av kostnader som er basert på erfaringstall de siste årene:

- Lillehammer kommuner 17 %
- Gausdal kommune 12 %
- Øyer kommune 12 %
- Innlandet fylkeskommune 59 %

Forslag til ny samarbeidsavtale er vedlagt saken, og det er denne som formelt skal vedtas som gjeldende. Denne vedtar både organisasjonsform, navn på samarbeid og fordeling av kostnader. En viktig endring i den nye samarbeidsavtalen er at det legges opp til en evaluering per valgperiode da man både skal evaluere organisasjonsform og fordelingsnøkkel.

Det presiseres at det er viktig at alle kommunestyrer og fylkesting må vedta den samme likelydende samarbeidsavtalen. Dersom noen av deltakerne vedtar noe annet, så må saken opp til ny behandling i alle kommunestyrene/fylkestinget.